

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KEREITE YA 12

SESOTHO PUO YA LAPENG (HL)

PAMPIRI YA BORARO (P3)

PUDUNGWANA 2025

MATSHWAO: 100

NAKO: Dihora tse 3

Pampiri ena e na le maqephe a 5.

DITAELO LE DIKELETSO HO MOHLAHLOBUWA

1. Pampiri ena e arotswe ka DIKAROLO TSE PEDI:

KAROLO YA A: Moqoqo (50)
KAROLO YA B: Ditema tsa Kgokahano (2 x 25) (50)
2. Araba potso E LE NNGWE KAROLONG YA A le dipotso TSE PEDI KAROLONG YA B.
3. Araba dipotso TSOHLE ka puo eo o lekanyetswang ka yona.
4. Qala karolo KA NNGWE leqepheng LE LETJHA.
5. Etsa moralo wa tema e nngwe le e nngwe (ka ho etsa mmapa wa monahano/daekramo/tjhate e bontshang tatellano ya mehopolo kapa lenane la dintlha tseo o tlang ho ngola ka tsona). Ha o qetile ho ngola tema ya hao, e bale hape ho hlaola diphoso. Meralo e hlahiswe QALONG ya tema ka nngwe.
6. Meralo yohle e totobatswe ka tshwanelo hore ke meralo. O eletswa hore o sehe mola ho habahanya meralo, mme o se sehe mola ho habahanya moqoqo kapa tema ya ho qetela e tlang ho tshwauwa.
7. O eletswa ho sebedisa nako ka mokgwa ona:

KAROLO YA A: Metsotso e ka bang e 100
KAROLO YA B: Metsotso e ka bang e (2 x 40) 80
8. Nomora dikarabo tsa hao jwalo ka ha dipotso di nomorilwe pampiring ya dipotso.
9. Sehlooho se se ke sa balellwa e le karolo ya palo ya mantswe.
10. Ngola ka mongolo o makgethe, mme o balehang.

KAROLO YA A: MOQOQO**POTSO YA 1**

Kgetha sehlooho kapa setshwantsho SE LE SENG ebe o ngola moqoqo wa bolelele ba mantswe a 400 ho isa ho a 450 (dikahare feela). Se lebale ho etsa moralo, o boele o lekole tema ya hao botjha ka ho e hlaola diphoso.

- 1.1 Molemo o a bolaya. [50]
- 1.2 Sehloho se bakwang ke ho utsuwa ha dithapo tsa motlakase. [50]
- 1.3 Leha mashodu ao a bolaile ntja ya ka, feela e ne e lwane ntwana e kgolo. [50]
- 1.4 Ho nka kgefu kamora ho fumana lengolo la sehlopha sa materiki ho molemo hape ha ho molemo. [50]
- 1.5 Na sekolo se lokela ho kena matsatsi a mahlano bekeng? [50]

Kgetha setshwantsho SE LE SENG ho tse latelang, o ntano ngola moqoqo ka seo sehlooho se se tlang kelellong ya hao. Nomora potso ya hao (1.6, 1.7 KAPA 1.8). O nehe moqoqo wa hao sehlooho se loketseng.

ELA TLHOKO: Ho tlamehile ho ba le kgokahano dipakeng tsa moqoqo wa hao le setshwantsho seo o se kgethileng.

1.6

[Setshwantsho sena se nkuwe ho tswa ho [getty images](https://www.gettyimages.com)]

[50]

1.7

[Setshwantsho sena se nkuwe ho tswa ho [getty images](https://www.gettyimages.com/)]

[50]

1.8

[Setshwantsho sena se nkuwe ho tswa ho www.stockhom.co.za]

[50]

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA A: 50

KAROLO YA B: DITEMA TSA KGOKAHANO**POTSO YA 2**

Kgetha mme o ngole ditema TSE PEDI tsa bolelele ba mantswe a 180 ho isa ho a 200 (dikahare feela) temeng ka nngwe. Se lebale ho etsa moralo, o boele o lekole tema ya hao botjha ka ho e hlaola diphoso.

2.1 LENGOLO LA SETSWALLE

Ngolla moahisane wa hao lengolo o mo lebohe ha a ile a le salla le ntlo ha le ne le ile matsatsing a phomolo.

[25]**2.2 PUO EO E SENG YA SEMMUSO**

O modulasetulo wa lekgotla la tsamaiso la baithuti. Mosuwehlooho o o thontse ho tshetlehela baithuti ba ipabotseng dithutong tsa bona puo. Ngola puo eo.

[25]**2.3 LENGOLO LE YANG KORANTENG**

O moahi wa motseng wa Matsieng. Ngolla koranta ya Lesedi la setjhaba mme o hlahise ngongoreho ya hao ka ditsotsi tse tlatlapang matlo a batho e le ha di iphethotse basebeletsi ba setjhaba.

[25]**2.4 ATIKELE YA KORANTENG**

O mokudi ya fumanang dipidisi tlilining ya motse wa heno. Ngola atikele ya koranteng moo o ntshang maikutlo a hao ka ditshebeletso tsa tlilini tse putlameng.

[25]**2.5 INTHAVIU E NGOLWANG**

O sa tswa hapa kgau tlhodisanong ya tjhese sekolong sa heno. Ngola inthaviu e dipakeng tsa hao le mohlophisi wa dipapadi moo le buisanang ka tlholo ya hao.

[25]**2.6 OBITJHUARI (NALANE YA TSA BOPHELO BA MOFU)**

O kopilwe ke lelapa ho ngola obitjhuari ya rangwane wa hao ya kutseng nako e kgutshwane a ba a tlohela lefatshe le ka kwano. Ngola obitjhuari eo.

[25]

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA B: 50
MATSHWAO OHLE A PAMPIRI ENA: 100